

BESZÁMOLÓK SZEMLÉK REFERÁTUMOK

PÁLYÁZAT

a digitális kultúra fejlesztéséért

Az NKA Digitális Kultúra Kollégiumának döntése

A Nemzeti Kulturális Alap Digitális Kultúra Kollégiuma 1996. december 18-án hirdette ki 1. pályázatának eredményét. A pályázat célja az volt, hogy anyagilag támogassa a magyar nemzeti művelődés kincseinek korszerű, numerikus eljárásokkal való nyilvántartását, rögzítését és hozzáférhetővé tételét, a digitális médium lehetőségeinek kihasználását. *Bojár Gábor*, a kollégium vezetője, a Graphisoft R&D Rt. elnöke hangsúlyozta, hogy a beérkezett pályaművek túlnyomó többsége alapján jó volt, célkitűzése dicséretes, a pályázók szakmai felkészültsége impozáns. 1996. szeptember 15-ig 160 pályázat érkezett a kollégiumhoz, amelyekben több mint 370 millió Ft támogatást kértek. A pályázatok elbírálására létrehozott eseti zsűri a rendelkezésre álló 20 millió Ft odaítélésakor előnyben részesítette azokat a projekteket, amelyek

- állami támogatás nélkül nem valósulhatnának meg;
- az információtechnológia lehetőségeit a mai kor követelményeinek megfelelő színvonalon használják;
- nem haszonelvűek, tisztán kulturális célt szolgálnak;
- megalapozott költségvetéssel rendelkeztek;
- megvalósítása már önerőből megindult.

Ez utóbbi jellemezte pl. a könyvtári projekteket, amelyek elbírálása a zsűri számára külön nehézséget okozott nagy számuk és hasonló céljuk miatt.

A zsűri tagjai – *Horváth István* (ELTE), *Ádám Katalin* (MKM), *Tószegi Zsuzsanna* (OSZK) – az 1. mellékletben felsorolt támogatások odaítélése mellett döntöttek.

A pályaművek megvalósításának határideje 1–3 év. *Török András*, a Nemzeti Kulturális Alap elnöke azt a tájékoztatást adta, hogy a pályázatot 1997-ben is kiírják, a Digitális Kultúra Kollégium számára e célra újabb 20 millió Ft-ot különítenek el.

1. melléklet

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP. A digitális kultúra fejlesztésére kiírt pályázat nyertesei

Pályázó	Hely	Megítélt összeg
1. ALLEGRO BT. A mozgóképkultúra és médiaismeret taneszközrendszer CD-ROM sorozata első kiadványának elkészítéséhez	Nagykőrös	1 000 000 Ft
2. ARKHIMÉDÉSZ BT. Fizikai kísérletek Interneten történő hozzáférhetővé tétele fizikatanárok számára	Budapest	800 000 Ft

Az 1. melléklet folytatása

	Pályázó	Hely	Megítélt összeg
3.	ARTPOOL ALAPÍTVÁNY Új művészeti törekvések – interaktív magyar–angol nyelvű kutatóhely az Interneten	Budapest	200 000 Ft
4.	BÁZIS H & S KFT. A város közgyűjteményei adatbázisának hozzáférhetővé tétele az Arrabonet-hálózat fejlesztésével	Győr	300 000 Ft
5.	BETHLEN GÁBOR REFORMÁTUS GIMNÁZIUM HÓDMEZŐVÁSÁRHELY A magyar őstörténet kezdeteitől Szent István haláláig terjedő időszakot bemutató, diákok által készített CD-ROM-hoz	Hódmezővásárhely	1 000 000 Ft
6.	ÉJJELI ŐRJÁRAT MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY Egy új, rendszeresen jelentkező művészeti-kulturális kiadvány elindítása az Interneten	Budapest	200 000 Ft
7.	ELTE BTK INFORMATIKAI ÉS OKTATÁSTECHNIKAI KÖZPONT Irodalmi alkotások elérésének lehetővé tétele vakok számára	Budapest	600 000 Ft
8.	ELTE BTK MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI INTÉZET A régi magyar vers hálózati adatbázisának bővítéséhez, fejlesztéséhez	Budapest	200 000 Ft
9.	ELTE BTK MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI INTÉZET Irodalmi lapok: a magyar szépirodalom és irodalomtudomány www-alapú információs központtá válása	Budapest	500 000 Ft
10.	EÖTVÖS LORÁND GEOFIZIKAI INTÉZET Az Eötvös Loránd virtuális múzeum magyar és angol nyelvű, az Interneten hozzáférhető hipertext dokumentum elkészítése	Budapest	500 000 Ft
11.	EUROMOZAIK ALAPÍTVÁNY A CON+DIS projekt, nemzetközi vizuális példatár Interneten történő bemutatásához	Budapest	2 000 000 Ft
12.	FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR A Budapest Gyűjtemény legértékesebb történeti fényképeinek és szöveges adatainak hálózaton elérhető archívumba rögzítése	Budapest	1 200 000 Ft
13.	INTERNETTO ONLINE NAPILAP Az online interaktív újságírás műfajának megteremtéséhez	Budapest	500 000 Ft
14.	IQDEPO MUNKACSOPORT Az egyetemes és magyar neveléstörténetet bemutató, tanulást és ismeretterjesztést szolgáló szoftver elkészítéséhez	Pécs	250 000 Ft
15.	KSH KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS SZOLGÁLAT Magyarország helységnévtára (1773–1808) sorozathoz adatbázis-kezelő program adaptálása, a Zala megyei floppy kiadása	Budapest	450 000 Ft
16.	LEKTÚRA KIADÓI ÉS SZOLGÁLTATÓ BT. Magyar képzőművészetet bemutató virtuális múzeum létrehozása az Interneten	Budapest	600 000 Ft
17.	M. BIBLIOLÓGIAI KUTATÓ MUNKAKÖZPONT Tegnap és Holnap c. Internet-folyóirat az írás hagyományos és digitális megjelenési formáinak összefüggéseiről	Budapest	1 000 000 Ft
18.	MADÁCH IRODALMI TÁRSASÁG Madách Imre: Az ember tragédiája c. dráma lézerlemezen történő megjelenítéséhez	Budapest	700 000 Ft
19.	MAGYAR CSILLAGÁSZATI EGYESÜLET Az egyesület statikus web-lapjának interaktív, bővített megjelenítése a Hungary Network gondozásában	Budapest	200 000 Ft
20.	MAGYAR FILMINTÉZET A Filmkultúra c. folyóirat első tíz évének Internetre történő vitele – szabad szavas kereséssel és repertóriummal	Budapest	400 000 Ft

Az 1. melléklet folytatása

	Pályázó	Hely	Megítélt összeg
3.	ARTPOOL ALAPÍTVÁNY Új művészeti törekvések – interaktív magyar–angol nyelvű kutatóhely az Interneten	Budapest	200 000 Ft
4.	BÁZIS H & S KFT. A város közgyűjteményei adatbázisának hozzáférhetővé tétele az Arrabonet-hálózat fejlesztésével	Győr	300 000 Ft
5.	BETHLEN GÁBOR REFORMÁTUS GIMNÁZIUM HÓDMEZŐVÁSÁRHELY A magyar őstörténet kezdeteitől Szent István haláláig terjedő időszakot bemutató, diákok által készített CD-ROM-hoz	Hódmezővásárhely	1 000 000 Ft
6.	ÉJJELI ŐRJÁRAT MŰVÉSZETI ALAPÍTVÁNY Egy új, rendszeresen jelentkező művészeti-kulturális kiadvány elindítása az Interneten	Budapest	200 000 Ft
7.	ELTE BTK INFORMATIKAI ÉS OKTATÁSTECHNIKAI KÖZPONT Irodalmi alkotások elérésének lehetővé tétele vakok számára	Budapest	600 000 Ft
8.	ELTE BTK MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI INTÉZET A régi magyar vers hálózati adatbázisának bővítéséhez, fejlesztéséhez	Budapest	200 000 Ft
9.	ELTE BTK MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNETI INTÉZET Irodalmi lapok: a magyar szépirodalom és irodalomtudomány www-alapú információs központtá válása	Budapest	500 000 Ft
10.	EÖTVÖS LORÁND GEOFIZIKAI INTÉZET Az Eötvös Loránd virtuális múzeum magyar és angol nyelvű, az Interneten hozzáférhető hipertext dokumentum elkészítése	Budapest	500 000 Ft
11.	EUROMOZAIK ALAPÍTVÁNY A CON+DIS projekt, nemzetközi vizuális példatár Interneten történő bemutatásához	Budapest	2 000 000 Ft
12.	FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR A Budapest Gyűjtemény legértékesebb történeti fényképeinek és szöveges adatainak hálózaton elérhető archívumba rögzítése	Budapest	1 200 000 Ft
13.	INTERNETTO ONLINE NAPILAP Az online interaktív újságírás műfajának megteremtéséhez	Budapest	500 000 Ft
14.	IQDEPO MUNKACSOPORT Az egyetemes és magyar neveléstörténetet bemutató, tanulást és ismeretterjesztést szolgáló szoftver elkészítéséhez	Pécs	250 000 Ft
15.	KSH KÖNYVTÁR ÉS DOKUMENTÁCIÓS SZOLGÁLAT Magyarország helységnévtára (1773–1808) sorozathoz adatbázis-kezelő program adaptálása, a Zala megyei floppy kiadása	Budapest	450 000 Ft
16.	LEKTÚRA KIADÓI ÉS SZOLGÁLTATÓ BT. Magyar képzőművészetet bemutató virtuális múzeum létrehozása az Interneten	Budapest	600 000 Ft
17.	M. BIBLIOLÓGIAI KUTATÓ MUNKAKÖZPONT Tegnap és Holnap c. Internet-folyóirat az írás hagyományos és digitális megjelenési formáinak összefüggéseiről	Budapest	1 000 000 Ft
18.	MADÁCH IRODALMI TÁRSASÁG Madách Imre: Az ember tragédiája c. dráma lézerlemezen történő megjelenítéséhez	Budapest	700 000 Ft
19.	MAGYAR CSILLAGÁSZATI EGYESÜLET Az egyesület statikus web-lapjának interaktív, bővített megjelenítése a Hungary Network gondozásában	Budapest	200 000 Ft
20.	MAGYAR FILMINTÉZET A Filmkultúra c. folyóirat első tíz évének Internetre történő vitele – szabad szavas kereséssel és repertóriummal	Budapest	400 000 Ft

Az 1. melléklet folytatása

	Pályázó	Hely	Megfílt összeg
21.	MAGYAR NEMZETI MÚZEUM A múzeum kiállítási interaktív programjainak bővítése	Budapest	800 000 Ft
22.	MTA PSZICHOLÓGIAI INTÉZETE Interaktív, oktató CD-ROM készítéséhez	Budapest	2 000 000 Ft
23.	MTA ZENETUDOMÁNYI INTÉZET RÉGI ZENETÖRTÉNETI OSZTÁLY Az intézet középkori mikrofilm-állományának archiválása	Budapest	800 000 Ft
24.	MTA ZENETUDOMÁNYI INTÉZET Webster magnódróton rögzített egyedi népzenei felvételek digitalizálása	Budapest	400 000 Ft
25.	NÉMETH TIBOR Nemzeti számítógépes bibliográfiai index készítéséhez	Celldömök	500 000 Ft
26.	NÉPRAJZI MÚZEUM Interneten szolgáltatható népzenei információs adatbázis kialakításához	Budapest	250 000 Ft
27.	PAULOVICS ZOLTÁN A Magyar Könyvszemle folyóirat repertóriumának digitális formában történő kivitelezéséhez	Budapest	150 000 Ft
28.	RAJSLI ILONA Az újvidéki magyar tanszék néprajzi és nyelvjárási szalagtárának DAT-magnóra történő átviteléhez	Novi Sad 21000	250 000 Ft
29.	REP BT. Csoportos és önálló zenei tanulást segítő, kiegészítő tananyag CD-sorozat elkészítéséhez	Pilisszentlászló	900 000 Ft
30.	SASHEGYI GÁBOR PhD. doktoráló bölcsészszakos kutatók Internet-folyóiratának megvalósítása, terjesztése	Szombathely	200 000 Ft
31.	TÓTH PÁL Kodály kórusművének adaptációja a zeneoktatásban használt szolmizációs jelek segítségével	Szeged	900 000 Ft
32.	VÖRÖSMARTY MIHÁLY MEGYEI KÖNYVTÁR A város könyvtárainak közös információs felületen való megjelenítése az Interneten	Székesfehérvár	250 000 Ft

Teveli Judit

A CD-ROM változó arculata

Rövid történeti áttekintés

Az első CD-ROM-ok, amelyeket a Philips és a Sony fejlesztett ki, az 1980-as évek első felében váltak kereskedelmi forgalomban elérhetővé.

Nagy divatörület vette körül ezt az új médiumot az 1980-as években. Lambert és Ropiquet [1] állapították meg egy cikkgyűjtemény bevezetőjében, hogy a „CD-ROM forradalmi tárolási médium, nagyobb mértékben, mint amikor a papirusz váltotta fel a követ, agyagot és fát olyan felületként, amelyen a régi egyiptomiak rögzítették életük fon-

tos eseményeit”. Számos előadás hangzott el a CD-ROM-ról az 1987-es londoni Nemzetközi Online Információs Konferencián [2]. Ennek keretében Day korai példát nyújtott egy CD-ROM-termék értékelésére, amikor bemutatta, hogyan lehet a LISA adatbázist oktatási célra használni egy könyvtárosképzőben, ugyanakkor Hatvany Béla a CD-ROM adatbázisok és a Dialog, DataStar és ESA-IRS központokon keresztül elérhető hagyományos online adatbázisok használatát hasonlította össze.

A Program című folyóirat 1989. októberi tematikus száma [3] a CD-ROM fejlődését mutatta be, a